യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 124

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ഏകസംവിന്മയാഃ സർവ ഏവൈകവപുഷോഽപി തേ .
വിവിധേച്ഛാഃ കഥം ബ്രഹ്മൻസംപന്നാ ഏകദേഹിനഃ .. 1
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഏകസംവിദ്ഘനാകാശമപ്യനാനൈവ സർവഗമ് .
സ്വയം നാനേവ സംപന്നം സുപ്തേ ചിത്തമിവാത്മനി .. 2
തസ്യാച്ഛത്വാത്തഥാഭൂതമാത്മൈവാത്മനി ബിമ്ബതി .
താദൃശസ്യ തഥാഭൂതൗ മുകുരസ്യേവ നിർമലാ .. 3
ഏകലോഹമയാ ഏവ യഥാദർശാഃ പരസ്പരമ് .
തഥൈതേ പ്രതിബിമ്ബന്തി പദാർഥാഃ പാരമാർഥികാഃ .. 4
തേന യസ്യ യദാ യദ്യത്പുരോ ഭവതി വസ്ത്വസൗ .
യദർഥം യുജ്യതേ തേന ചിദ്ഘനൈകസ്വഭാവതഃ .. 5
ഇത്യനാനൈവ നാനേദം നാനാനാനാ ച വസ്തുതഃ .
ന ച നാനാ ന ചാനാനാ നാനാനാനാത്മകം തതഃ .. 6
തേന യസ്യ യദായാതം പുരോ വസ്തു വിപശ്ചിതഃ .
സ തേന സംവിന്മയതാമേത്യ തദ്വശമാഗതഃ .. 7
ഏകദേശഗതാ വിഷ്വഗ്വ്യാപ്യ കർമാണി കുർവതേ .
യോഗിനസ്ത്രിഷു കാലേഷു സർവാണ്യനുഭവന്ത്യപി .. 8
അബ്ദോഽപി വ്യാപ്തിമാനേകസ്തുല്യകാലം പൃഥക്ക്രിയാഃ .
ആഹ്ലാദസ്തേന പാദേന കരോത്യനുഭവത്യപി .. 9
തുല്യകാലമസംഖ്യാതമീശ്വരപ്രതിയോഗിനഃ .
കർമജാലം ജഗജ്ജാതം കുർവന്ത്യനുഭവന്തി ച .. 10
ഏകോ വിഷ്ണുശ്ചതുർഭിഃ സ്വൈർബാഹുഭിർവാ ശരീരകൈഃ .
പൃഥക്കുർവൻക്രിയാഃ പാതി ജഗദ്ഭുംക്ഷേ വരാങ്ഗനാഃ .. 11
ബഹുബാഹുര്യദാ ദ്വാഭ്യാം ഹസ്താഭ്യാം ഹ്യർഥസംഗ്രഹമ് .
കരോതി ബഹുഭിർഭൂയഃ സംഗ്രാമം സതതം കരൈഃ .. 12
തഥൈവ തൈർവിപശ്ചിദ്ഭിഃ സർവദിക്കം തഥാ സ്ഥിതൈഃ .
തഥാ വ്യവഹൃതം പ്രാപ്തമേകസംവിന്മയൈരപി .. 13
സുപ്തം തൈർഭൂമിശയ്യാസു ഭുക്തം ദ്വീപാന്തരേഷു ച .
വിഹൃതം വനലേഖാസു പ്രക്രാന്തം മരുഭൂമിഷു .. 14
ഉഷിതം ഗിരിമാലാസു ഭ്രാന്തം സാഗരകുക്ഷിഷു .
വിശ്രാന്തം ദ്വീപലേഖാസു നിലീനം ഘനമാലിഷു .. 15
രൂഢമർണവമാലാസു വാത്യാസു ജലവീചിഷു .
ക്രീഡിതം ഭൂഭൃദബ്ധീനാം തടീഷു നഗരീഷു ച .. 16

ശാകദ്വീപോദയഗിരിതടേ സപ്തവർഷാണി സുപ്തം
പൂർവേണാന്തർവിദലഗഹനേ യക്ഷസംമോഹിതേന .

പാഷാണാമ്ബു പ്രസഭമമുനൈവാത്ര പീത്വാ ദൃഷത്താ-
മാഗത്യാന്തഃ സ്ഥിതമഥ സമാഃ സപ്ത ജാത്യേന ഭൂമേഃ17

ശാകദ്വീപേ്സ്ത/ശൈലസ്യ ശിരസ്യ+ഭ്ര-ഗുഹാഗൃഹേ .
പിശാചാപ്സരസാ മാസം പാശ്ചാത്യഃ കാമുകീകൃതഃ .. 18
യത്ര ശാന്തഭയേ വർഷേ ജലധാരേ മഹാഗിരൗ .
ഹരീതകീവനേ വർഷം പൂർവോ്ന്തർധാനമായയൗ .. 19
അത്ര രൈവതകേ ശൈലേ വർഷേ ശിശിരനാമനി .
ദശരാത്രമഭൂത്സിംഹഃ പൂർവോ യക്ഷവശീകൃതഃ .. 20
അത്ര കാഞ്ചനശൈലാദിദരീദർദുരതാം ഗതഃ .
പിശാചമായാഹലിതോ ദശവർഷാണ്യുവാസ സഃ .. 21
കൗമാരം വർഷമാസാദ്യ ശ്യാമാദ്രേരുത്തരസ്തടമ് .
ശാകദ്വീപേ്ന്ധകൂപേ്ന്ധോ ന്യവസച്ഛരദാം ശതമ് .. 22
മരീബകേ്കരോദ്വർഷേ വർഷാണ്യത്ര ചതുർദശ .
വിദ്യാധരത്വം പാശ്ചാത്യഃ സ വിദ്യാധരവിദ്യയാ .. 23

രതക്ലമക്ലാന്തപുരാരിലക്ഷ്മീ-
ചലാങ്ഗലേഖാക്രമശീകരാക്തമ് .
ഏലാലതാലിങ്ഗനലബ്ധഗന്ധ-
മാലമ്ബ്യ വേലാവനഗന്ധവാഹമ് .. 24

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ ദ്വീപാന്തര-വർണനം നാമ ചതുർവിംശ+ത്യധിക-
ശതതമഃ സർഗഃ .. 124..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
2.1.2024